SLOVENSKÁ POĽOVNÍCKA KOMORA

SLOVENSKÁ POLOVNÍCKÁ KOMORA
OBVODNÁ POLOVNÍCKÁ KOMORA
BANSKÁ BYSTRICA

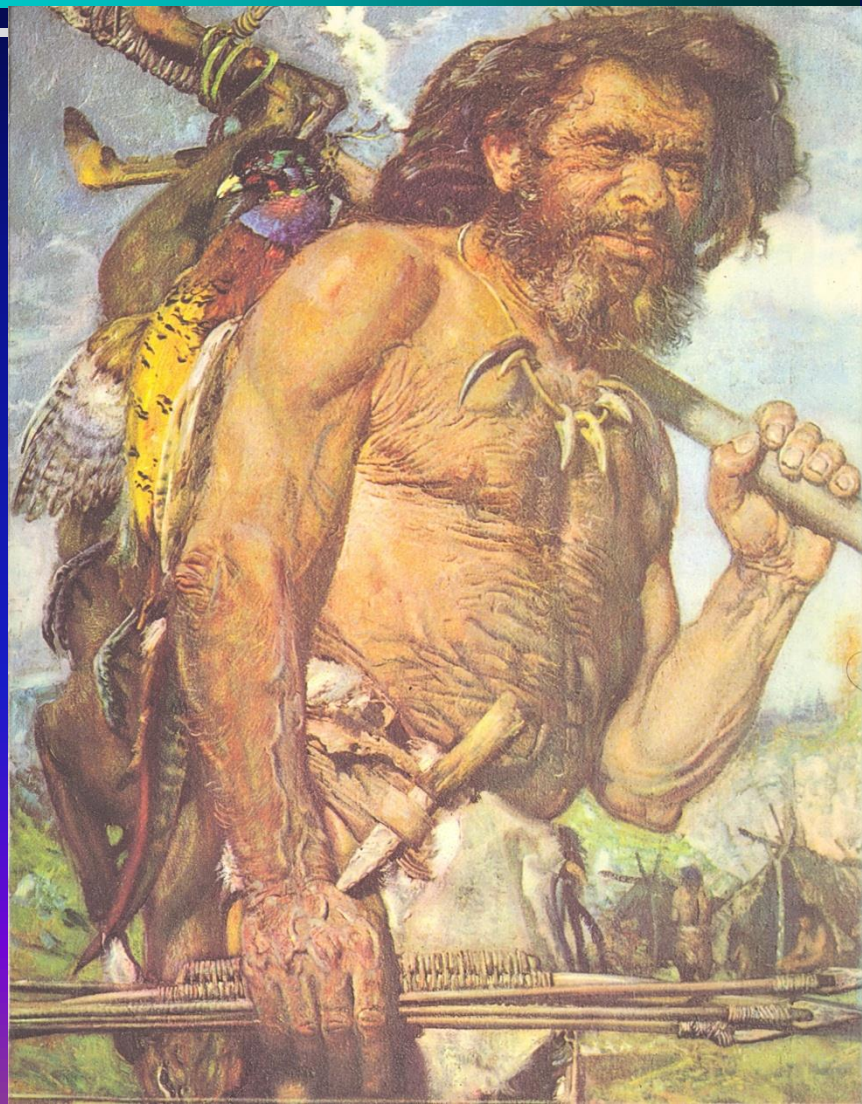

Lov zveri v praveku

Lov zveri v praveku

„Lov je fenomén života,
nie je vynálezom človeka“

(Bernd E. Ergert)

Lov zveri v praveku

- Pravek predstavuje významné a dlhé obdobie vo vývoji človeka
- Počas **paleolitu** – staršej doby kamennej (500 000 – 200 000) sa človek definitívne vydelil zo živočíšnej ríše
- Živil sa zberom a lovom
- Počas **neolitu** - mladšej doby kamennej (35 000 – 8 000 p. n. l.) sa z človeka zberateľa a lovca stáva pastier a roľník
- Hovoríme o neolitickej revolúcii
- Človek začína žiť usadlým spôsobom života

Lov zveri v praveku

- Približne pred 30-40 000 rokmi došlo v Európe k striedaniu pravekých ľudí
- Postupne sa vytratil starší a primitívnejší **človek neandertálsky** (poznal základné lovecké nástroje aj zakladanie ohňa)
- Na jeho miesto prišiel človek dnešného typu, avšak pravekej kultúry – **človek kromaňonský**

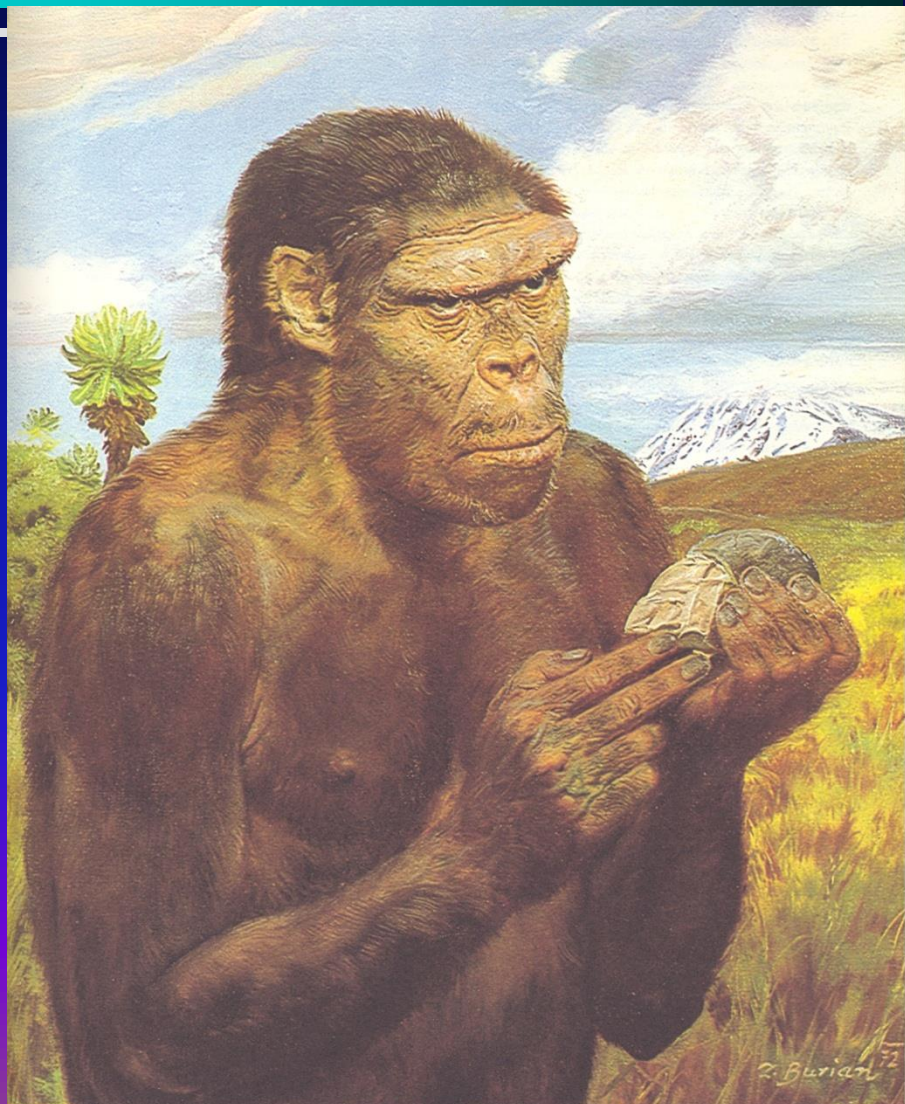
Lovecké zbrane a techniky pravekých lovcov

- Z dlhého obdobia praveku, z ktorého môžeme čiastočne sledovať najmä posledných 100 000 rokov usudzujeme, že naši predkovia mali dosť času, aby sa zdokonaľovali v love zveri aj vo výrobe nástrojov, ktoré k tomu slúžili
- Za najvýznamnejšie objavy praveku pokladáme: lovecký oštep, sekera, meč a nôž, upravený ako lovecký tesák, luk, šíp a tiež to , že si ľudia už vedeli založiť oheň
- Pravek poznal i ďalšie nástroje, napríklad bumerang, rôzne harpúny a mnoho druhov loveckých pascí

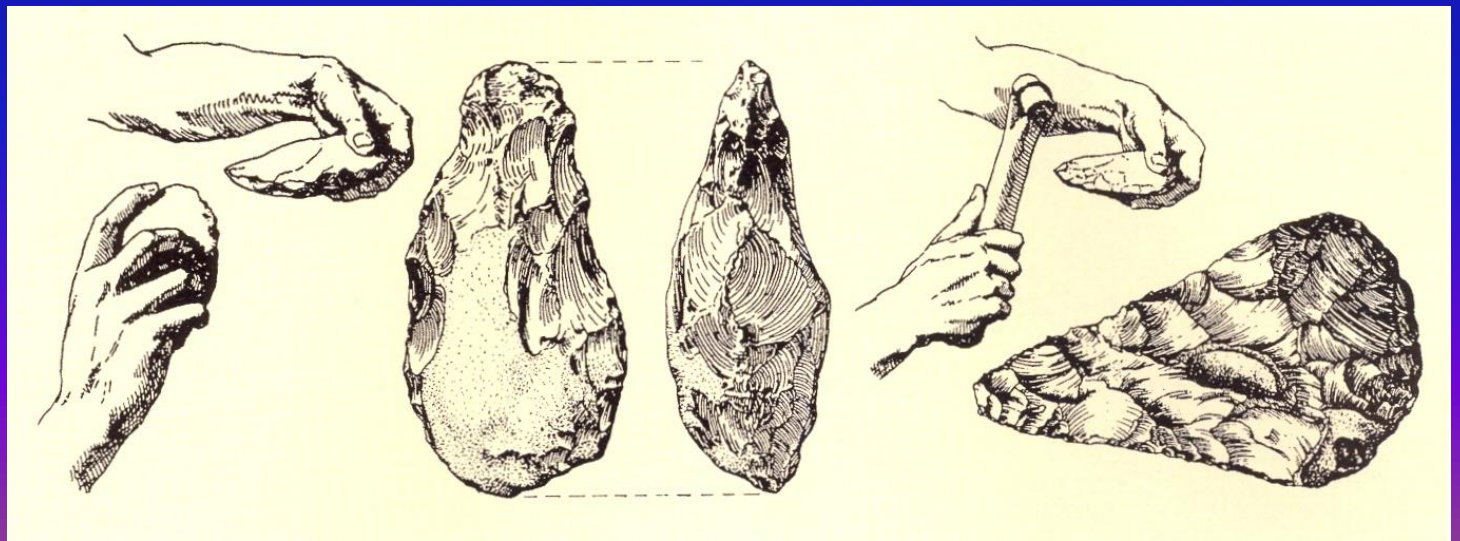
Lovecké zbrane a techniky pravekých lovcov

- Niekedy sa úlovok dal získať aj bez nástrojov, len holými rukami
- Boli to mláďatá zveri, či už čerstvo narodené, alebo vyhrabané z nor a či mláďatá vtákov vybrané z hniezd
- Dôležité bolo používanie kamenných pazúrikových nástrojov – hrotov, nožov, škrabadiel, hrotov šípov a oštepov

Lovecké zbrane a techniky pravekých lovcov

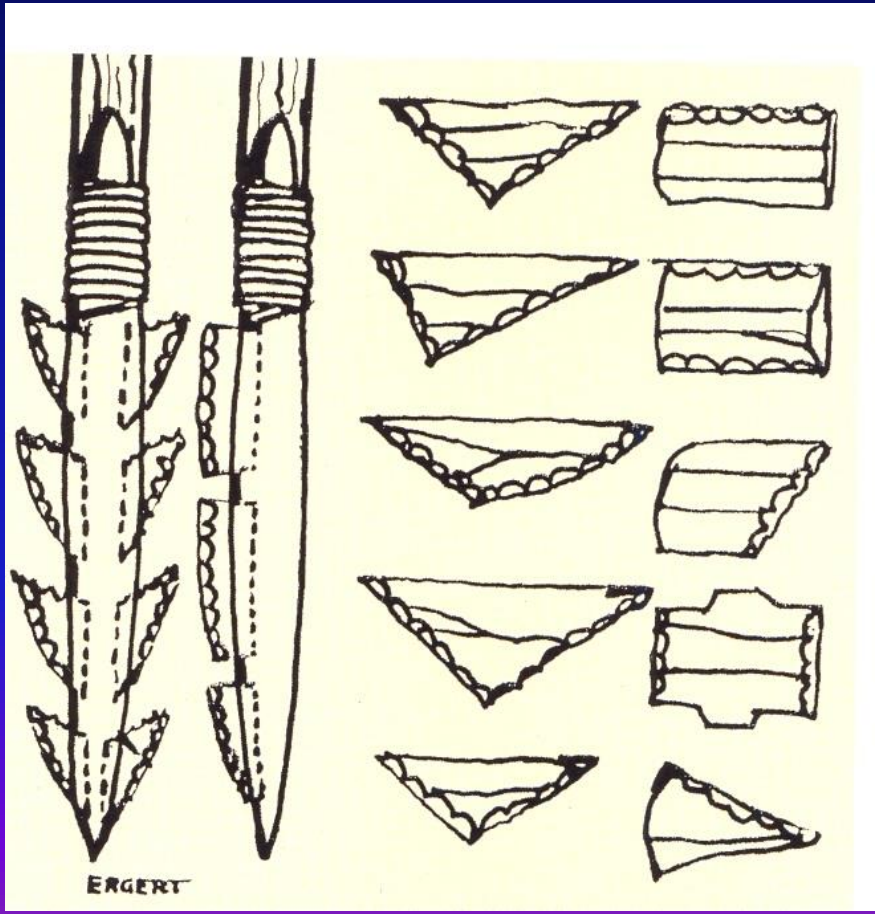
- Surovinou na výrobu nástrojov bol kameň **obsidián** a tiež **pazúrik**
- Je príbuzný kremeňu a dá sa úderom iného kameňa ľahko štiepať
- Vytvára ostré úštepy, ktoré je možné použiť pri krájaní a draní
- Hroty upevňovali na drevené násady oštepov a šípov

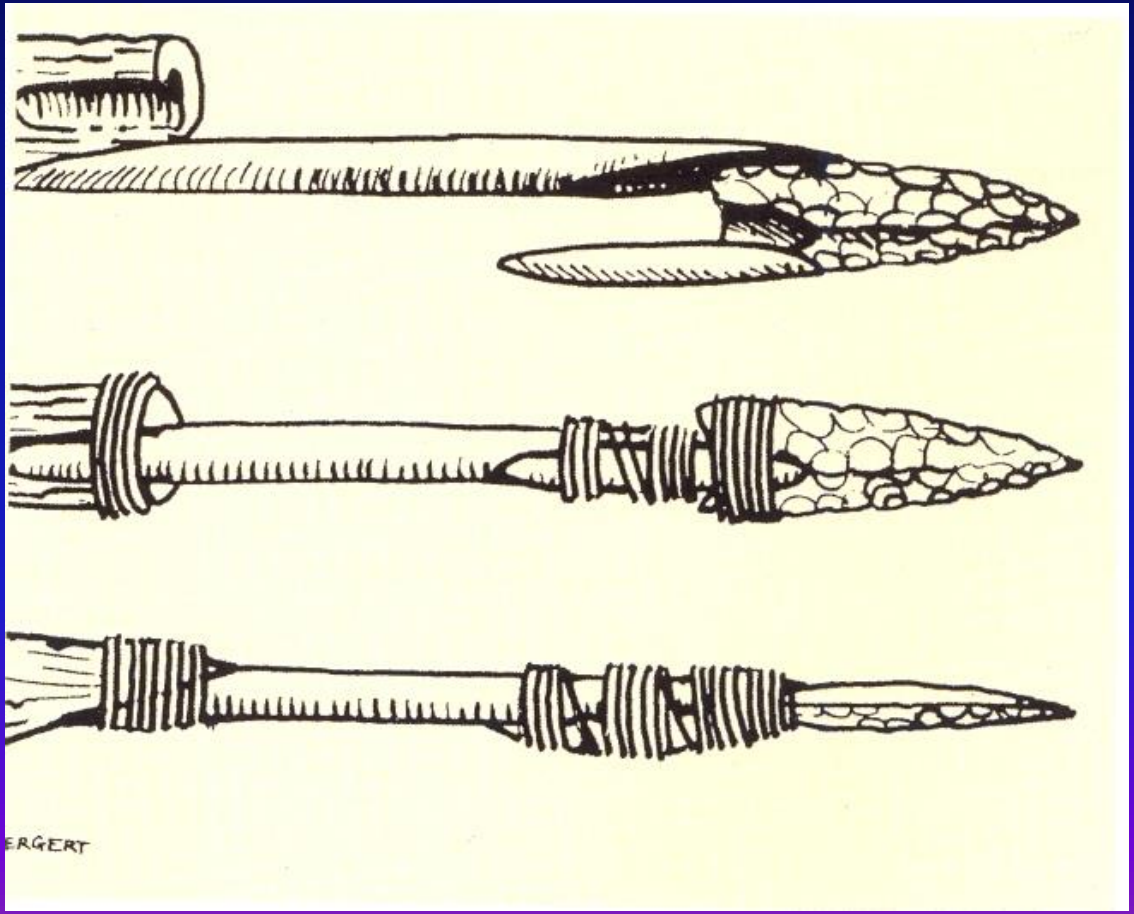

Lovecké zbrane a techniky pravekých lovcov

- K najjednoduchším nástrojom patrila drevená palica alebo kyjak, tiež vhodný kameň
- Vyspelým dreveným vrhacím nástrojom bol bumerang, oblúkovitý a priostrený na vnútornej strane
- Veľmi účinným nástrojom pravekého človeka bol oštep, bez ktorého sa nezaobišiel žiaden lovec

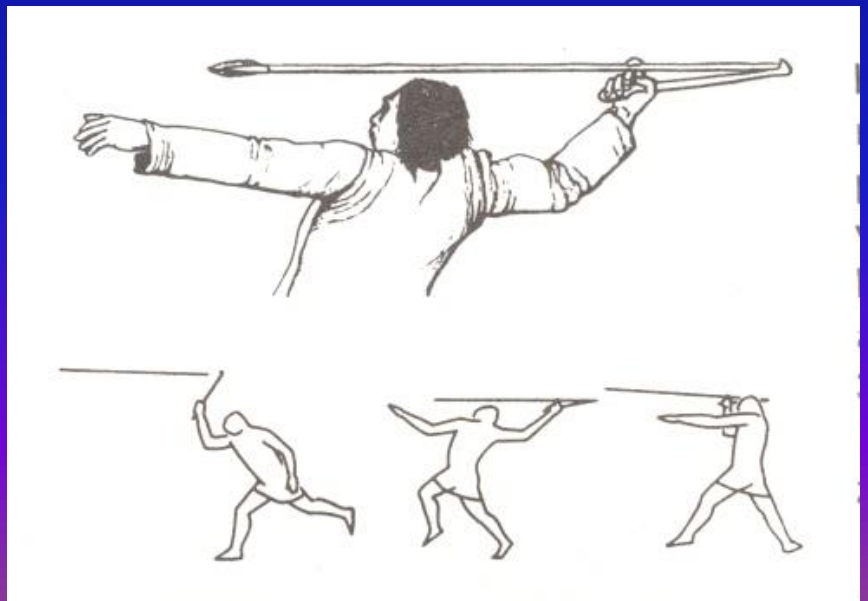
Lovecké zbrane a techniky pravekých lovcov

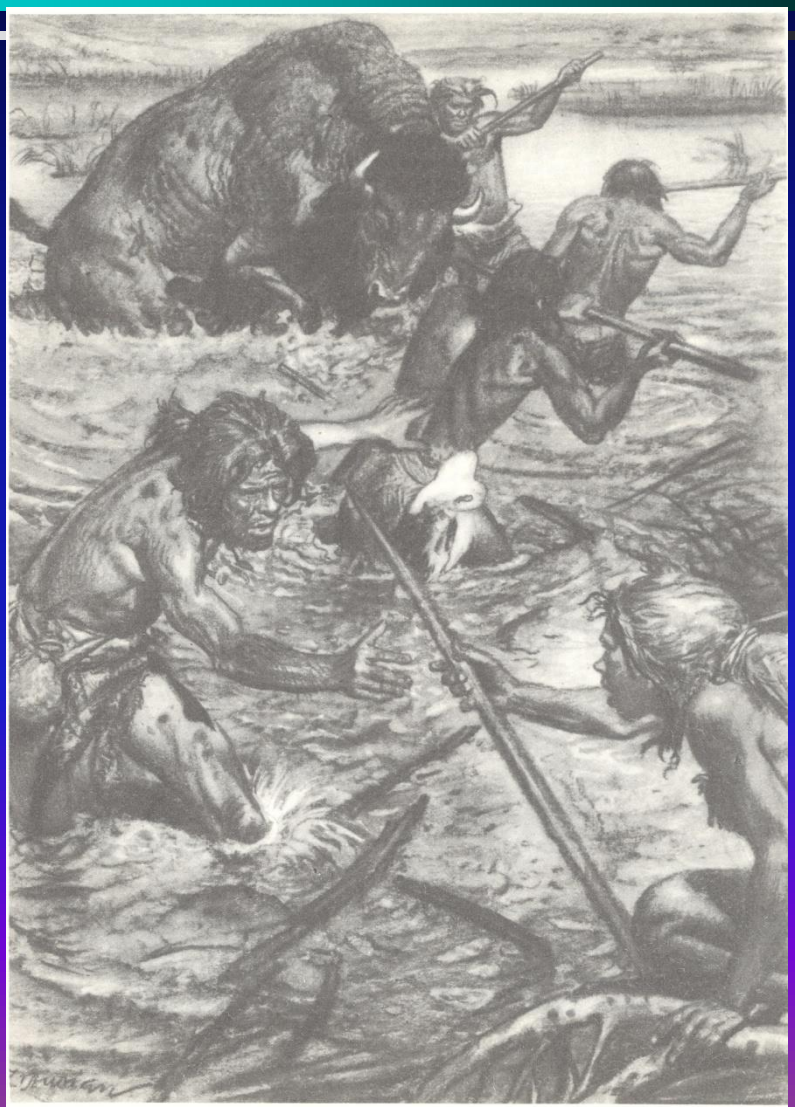

Lovecké zbrane a techniky pravekých lovcov

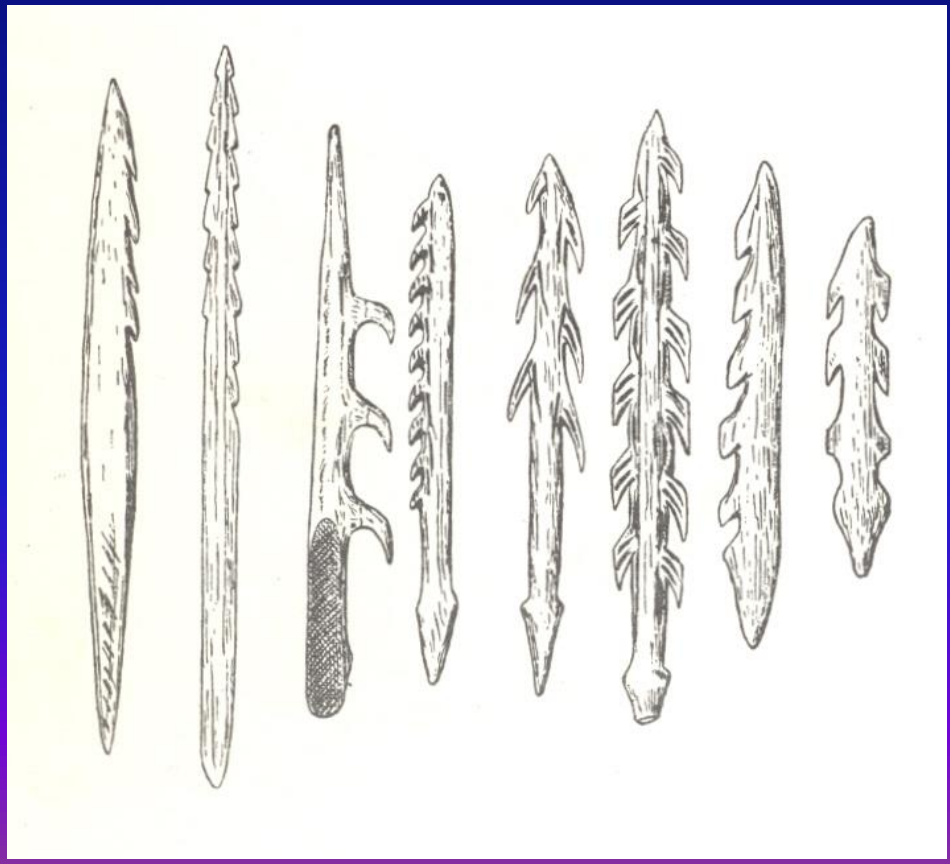
- Oštepy boli dvojaké a síce ťažké ručné a ľahké vrhacie
- Záležalo na druhu lovenej zveri aký oštep lovci použili

Lovecké zbrane a techniky pravekých lovcov

- Zvláštnym druhom oštepu bola kostená harpúna so spätnými hrotmi
- Slúžila i k lovu rýb

Lovecké zbrane a techniky pravekých lovcov

- Prevratným objavom bol **vynález luku a šípu**
- Mnohé naznačuje, že ho lovci vynašli na rôznych miestach sveta súčasne
- Spojením pružného dreva, pevnej tetivy a optimálneho dlhého a ťažkého šípu vznikol vrhač neobyčajnej účinnosti a presnosti zásahu
- Luk a šíp ovládol všetky lovecké kultúry sveta a miestami sa udržuje i dodnes

Lovecké zbrane a techniky pravekých lovcov

- Okrem nástrojov vyrábaných z kameňa používali pravekí ľudia aj nástroje z organických materiálov
- Možno predpokladať, že ich bolo viac ako kamenných
- Časté boli nástroje kostené, napríklad ihly na šitie koží a nástroje z parohov
- Používali sa usušené črevá zvierat, ktoré boli dosť pevné na tetivy lukov
- Dôležité bolo tiež vŕbové prútie z ktorého sa dali zhotovovať nielen pasce na vtáky, ale aj koše a vrše na chytanie rýb

Lovecké zbrane a techniky pravekých lovcov

Lovecké zbrane a techniky pravekých lovcov

Technika lovu pravekých lovcov:

Chytacie ohrady

- stavali na miestach kadiaľ zver často prechádzala
- tieto zariadenia poslúžili i omnoho pozdejšie, keď sa z človeka stával pastier a roľník

Padacie jamy

- kopali ich na miestach, kde lovci predpokladali, že sa zdržia viac rokov

Lov pomocou loveckej masky

- maskovaný lovec napodobňoval správanie zvierat

Lovecké zbrane a techniky pravekých lovcov

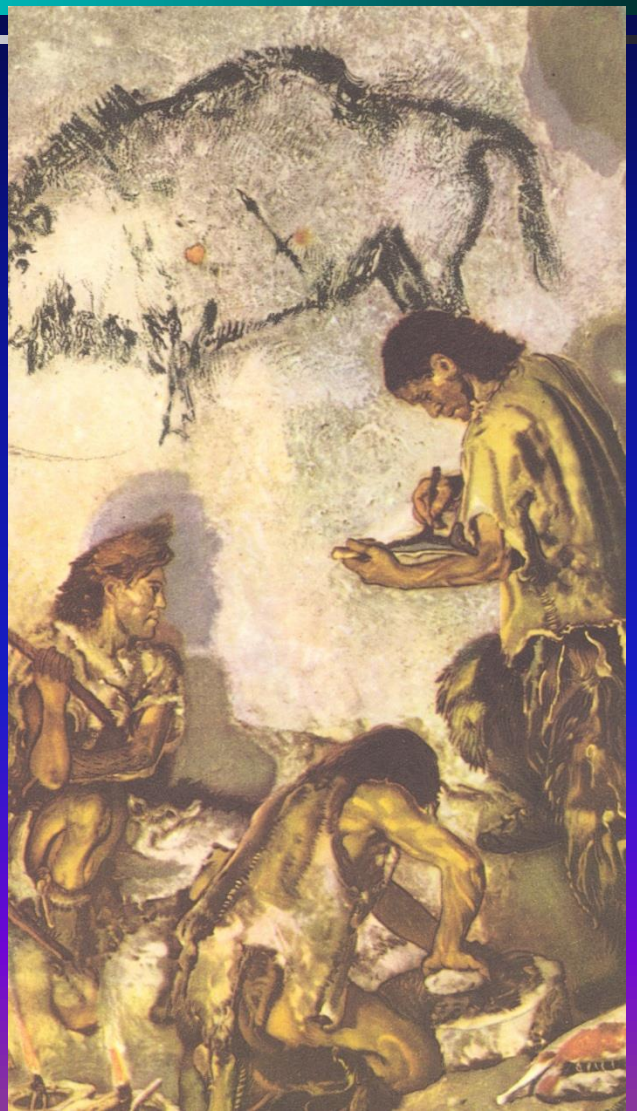
Lov pomocou nadháňania

- využívali sa prírodné útesy
- paleolitický lovci ešte nepoužívali psov

Výtvarné umenie pravekých lovcov

- Zaujímavou kapitolou pravekého lovu je paleolitické umenie
- Paleolitické umenie súviselo s lovom, loveckými kultmi a mágiou
- K jeho prejavom patria maľby a rytiny zvierat, loveckých scén na skalných stenách, rytiny na kostiach, drobné i väčšie plastiky zvierat

Výtvarné umenie pravekých lovcov

- Najväčšou dokonalosťou sa vyznačujú paleolitické skalné maľby v niektorých jaskyniach (Altamíra, Lascaux, Chauvet)
- Realisticky zobrazujú praturov, kone, jeleňov, kozorožcov, lane, bizóny, mamuty a iné zvieratá
- Jaskyne s maľbami bývajú obvykle až na konci chodieb, čo najhlbšie v skale
- Jaskynné partie s maľbami nenesú stopy po obývaní, **nešlo teda o žiadnu výzdobu obydlia**
- Mnohé maľby a rytiny zvierat sú stvárnené tak, že telo je posiate kameňmi a pobodané šípmi

Výtvarné umenie pravekých lovcov

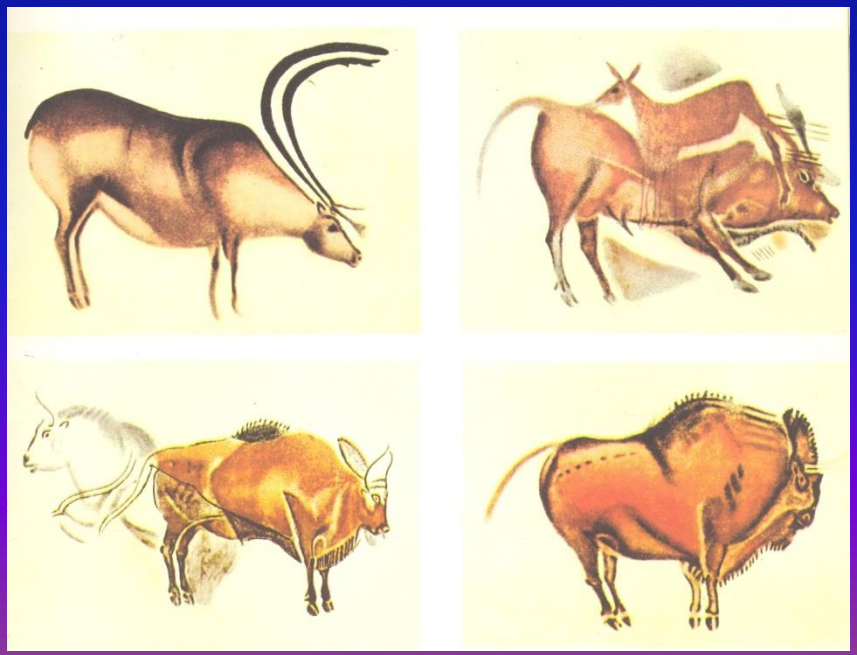
- Často sa vyskytujú obrazy ľudských postáv v zvieracích maskách, najpravdepodobnejšie sú to kúzelníci
- **Ide o vytváranie loveckých kultov**, ktoré sa u niektorých prírodných afrických kmeňov zachovali až do súčasnosti.

Výtvarné umenie pravekých lovcov

- Inšpiráciou pravekých lovcov bol najpravdepodobnejšie hlad, núdza a strach z loveckého neúspechu
- Tvorcovia pravekých malieb museli mať veľký talent a museli mať zver dobre odpozorovanú

Prírodné podmienky v praveku

- Dlhé obdobie praveku v sebe obsiahne aj **štvrtohory** (od 1 milióna do 8 000 rokov pred naším letopočtom)
- Toto obdobie je charakteristické striedaním dôb ľadových a medziľadových
- Týmto zmenám sa prispôsobovala fauna, flóra i ľudia

Prírodné podmienky v praveku

- Dlhé zimy a krátke letá spôsobili, že paleolitickí ľudia museli všetok voľný čas venovať zabezpečovaniu potravy
- Muži lovili, ženy zbierali semená a inú rastlinnú potravu
- Najmä jeseň bola dobou hojnosti
- Hlavnou obživou paleolitických ľudí bol lov
- Ich kultúra vyplývala z vtedajších prírodných a spoločenských podmienok a na svoju dobu to bola kultúra vyspelá
- Archeologické nálezy nám dokumentujú len nepatrnú časť zo života pravekých ľudí
- Znalosť ohňa, používanie odevov z kožušín a obydlia, ktoré ich chránili pred chladom dažďom a hmyzom umožňovali lovcom žiť na okraji ľadovcov

Vologda
Oslo
Leningrad
Moskva
Varšava
Berlín
Praha
Paríž
Viedeň
Bern
Budapešť
Terst
Belehrad
Batumi
Madrid
Sofia
Barcelona
Lisabon

Prírodné podmienky v praveku

- V pleistocéne ľadovec niekoľko ráz zaľadnil severnú časť Európy
- Jeho pohyby vyvolávali striedavo zmeny klimatických podmienok, počasie sa niekoľko ráz výrazne ochladilo, pričom sa menila flóra i fauna zasiahnutých oblastí
- Na okrajových pásmach ľadovcov vznikali tundry so zakrpatenými kríkmi a nižšie od nich sa rozprestierala step a lesostep

Naša autochtónna a vyhynutá zver

- Moravskou bránou prichádzali a odchádzali z nášho územia i najvýznamnejšie druhy veľkých cicavcov, tvoriacich lovnú zver pračloveka
- Tie najväčšie ustúpili a vyhynuli už v tomto období (stáda mamutov, nosorožca srstnatého, z veľkých šeliem medveď jaskynný)
- V tundrách a v tajgách starších štvrtohôr žil u nás vtedy aj sob, jeleň obrovský a los

Naša autochtónna a vyhynutá zver

- Typickými a pomerne často sa vyskytujúcimi zástupcami nepárnokopytníkov ľadovej doby boli divé kone, im podobné tarpany a divé somáre
- Pri archeologických výskumoch sa na Slovensku našli zvyšky mamutov, nosorožca srstnatého, jeleňa obrovského, soba, jaskynného medveďa, losa, bizóna a divokých koní
- Vyhynutého jeleňa obrovského a soba tu koncom doby ľadovej nahradili nové druhy parohatej zveri - najmä jelenia a srnčia zver

Ďakujem za pozornosť

